

Του Χρήστου Επαμ. Κυργιάκη

«Κουβέντες του καφενείου», συνηθίζεται να λένε για να υποβαθμίσουν γνώμες, προτάσεις και λεγόμενα, κυρίως εκείνοι που υποτίθεται ότι μιλάνε με «επιχειρήματα». Εμπεριστατωμένα δηλαδή, τεκμηριωμένα που λένε.

Όντως στα καφενεία μπορεί να ακούσει κάποιος μεγάλα ψέματα, παραμύθια ασυναγώνιστα λες και ο Αίσωπος δεν πέθανε ποτέ, μα και μεγάλες αλήθειες, πικρές τις περισσότερες φορές.

Σάματις σε άλλους χώρους «επίσημης συνάθροισης ανθρώπων» και μάλιστα αξιωματούχων δεν συμβαίνουν τα ίδια;

Από πού να αρχίσεις και πού να τελειώσεις;

Υπουργικά συμβούλια, συσκέψεις κυβερνητικών στελεχών, Βουλή, Ευρωβουλή, Γιούρογκρουπ, κεντρικές επιτροπές, πολιτικά γραφεία και δεν συμμαζεύεται.

Τουλάχιστον στα καφενεία τα ψέματα που ειπώνονται δεν έχουν επίπτωση σε κανέναν άλλον εκτός από αυτόν που τα λέει.

Σε ένα μικρό και συνηθισμένο καφενείο έτυχε να βρεθώ τούτες τις μέρες.

Η πινακίδα έγραφε:

ΚΑΦΕΝΕΙΟΝ-ΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Κοίταξα γύρω μου. Πουθενά δεν υπήρχε ούτε για δείγμα κάποιος νεολαίος.

Ο καφετζής έρχεται για παραγγελία.

- Το όνομα του μαγαζιού είναι ειρωνικό; Τον ρωτάω.

- Τώρα ναι. Όταν το πρωτανοίξαμε όχι, μου απαντάει. Δεν βρίσκεις νεολαία στο χωριό. Τι να κάνει ο νέος εδώ;

- Μάλιστα! Φέρε μου σε παρακαλώ ένα κατοσταράκι τσίπουρο με τίποτε μεζεδάκια.

- Μην περιμένεις πολλά πράγματα. Ό,τι υπάρχει θα βάλω. Καμιά ντομάτα, καμιά ελίτσα, λίγο τυρί, ψωμί ζυμωτό. Ε, αυτά.

- Πιάσε και για μένα ένα. Που'σαι Θωμά. Σκέτο, ακούστηκε μια παραγγελία από το διπλανό τραπέζι. Ήταν ένας ηλικιωμένος, όχι πολύ, γύρω στα εβδομήντα, με μουστάκι παχύ γκρίζο και μπόλικά γκρίζα μαλλιά στο κεφάλι.

Στα χέρια του κρατούσε στριφτό τσιγάρο και τα δυο του δάχτυλα όπως και το μουστάκι είχαν κιτρινίσει από τον καπνό και τη νικοτίνη.

- Εντάξει Σταμάτη, του απάντησε ο Θωμάς ο καφετζής.

- Για δεν παραγγέλνεις με μεζέ και να κεράσεις κι εμένα ένα; Πετάχτηκε από το άλλο τραπέζι ένας αδύνατος, γύρω στα σαράντα, αξύριστος που όλη την ώρα έπαιζε με ένα κομπολόι, από αυτά τα φτηνιάρικα, χτυπώντας ρυθμικά τις χάντρες προκαλώντας έτσι έναν εκνευριστικό θόρυβο. Τόσα αναδρομικά θα πάρεις, συνέχισε.

- Αναδρομικά τα λες εσύ;

-Γιατί τι είναι;

- Κλεμμένα είναι βρε κουτάβι. Α ρε Γιώργο! Ντιπ χαμένος είσαι! Τα'χω χιλιοδουλεμένα και χιλιοπληρωμένα. Από δέκα χρονών δουλεύω, πρώτα στα χωράφια και μετά όπου εύρισκα. Αλλά να ήταν τα μόνα κλεμμένα, ποιος διάολος το'σκαγε!

- Σου έκλεψαν κι άλλα θες να πεις; Είπε ο Γιώργος με μια δόση ειρωνείας στη φωνή του.

- Τι να πρωτοθυμηθώ; Θα ακούει και ο ξένος από δω-εγώ ήμουν ο ξένος που βρήκα την ευκαιρία να συστηθώ-και θα νομίσει ότι γκρινιάζω.

- Κανένα πρόβλημα. Συνεχίστε κύριε Σταμάτη, απάντησα περιμένοντας τη συνέχεια της αφήγησης.

- Ήμωνα που λέτε γύρω στα είκοσι πέντε, συνέχισε ο Σταμάτης, είχα απολυθεί από το στρατό, άλλο παραμύθι ετούτο, κι είπα να πάω στον μπάρμπα μου, από το σόι της μάνας μου, να δουλέψω στο κεραμαριό που είχε. Μικρό μεροκάματο με όλα τα ένσημα ήταν η συμφωνία. Στον τρίτο χρόνο πάνω χτυπάω το πόδι μου στη δουλειά. Με μαζεύει ο μπάρμπα μου και με πάει στο νοσοκομείο. Κάθισα μια βδομάδα μέσα. Έρχονται στο τέλος από το νοσοκομείο και μου λένε πως είμαι ανασφάλιστος και πρέπει να πληρώσω.

Μου 'ρθε ο ουρανός σφοντύλι. Τα είχε αναλάβει όλα ο μπάρμπα μου όταν πήγα στη δούλεψή του. Ένσημα, βιβλιάρια και τα λοιπά. Πάω στο σπίτι του και τον βρίσκω στο τραπέζι να τρώει. Το και το του λέω. Του έπεσε το κουτάλι από τα χέρια. Άρχισε να μου δικαιολογείται πως φταίει ο λογιστής του και κάτι τέτοια.

Βρε ζαγάρι, του λέω, το αίμα σου βρήκες να κλέψεις; Φαντάσου τι κάνεις στους άλλους! Του δίνω μια και τον ξαπλώνω χάμω. Ουρλιάζει η θκια μου, μαζεύονται οι γείτονες. Να μην τα πολυλογώ, έρχονται οι μπάτσοι και με παίρνουν μέσα. Ειδοποιώ το Γιάννη από το σωματείο. Μη σε νοιάζει, μου λέει, άλλη νυφίτσα εκείνος, θα το βρούμε το δίκιο σου. Την έκανε καλά τη δουλειά του και δαύτος. Μέχρι και βουλευτή τον κάναν για ένα φεγγάρι.

Με πήγε λοιπόν ο μπάρμπα μου στο δικαστήριο. Γιατί το 'κανες; Με ρωτάει ο εισαγγελέας. Έκλεψε τον ιδρώτα μου, το λέω. Αυτός έπρεπε να δικάζεται και όχι εγώ. Ναι αλλά δεν παίρνει ο καθένας το νόμο στα χέρια του. Υπάρχει αστυνομία, δικηγόροι, δικαστήρια, μου λέει ο εισαγγελέας. Και που ήταν όλοι αυτοί όταν μ' έκλεβε εμένα και τους υπόλοιπους; Τον ρωτάω.

Το μετάνιωσες όμως έτσι δεν είναι; Πετάγεται ο πρόεδρος. Εμένα ρωτάς κύριε πρόεδρε; Τον μπάρμπα μου πρέπει να ρωτήσεις. Αυτός μας ήπιε το αίμα.

Τρία χρόνια με αναστολή μου έριξαν και πρόστιμο χρηματικό.

Προσφέρθηκε ο μπάρμπα μου να πληρώσει το πρόστιμο αλλά τον διαολόστειλε η μάνα μου σαν ήρθε στο σπίτι να της το πει. Φεύγα κιαρατά μην το μάθει ο Γιάννης-ο πατέρας μου-πως ήρθες, του είπε και τον έσπρωχνε έξω από το σπίτι.

Ήρθαν και τα τσίπουρα και η αφήγηση του Σταμάτη διακόπηκε.

Στην άλλη άκρη του μικρού υπόστεγου του καφενείου, δίπλα στην πόρτα της εισόδου

καθόταν ένας μεσόκοπος κύριος. Τα μαλλιά του ήταν τόσο πυκνά που ξεκινούσαν να φυτρώνουν λίγο πάνω από τα φρύδια.

Δεν είχε πολλή ώρα που ήρθε. Τον είδα με την άκρη του ματιού μου να μπαίνει στο καφενείο την ώρα που ο Σταμάτης μοιραζόταν μαζί μας τις εμπειρίες του.

- Στην υγεία σας, είπα κάποια στιγμή κατεβάζοντας μια γουλιά απόσταγμα. Ήταν δυνατό. Πάνω από σαράντα βαθμούς σίγουρα.
Ο Θωμάς το κατάλαβε από τον μορφασμό που έκανα.
- Είναι λίγο δυνατό ε; Δικό μου είναι. Δεν του ρίχνω τίποτα μέσα. Ούτε νερό. Όπως βγαίνει από το καζάνι. Καθαρό πράμα. Ή πίνεις ή δεν πίνεις. Καλώς τον Διαμαντή, είπε στον μεσόκοπο κύριο με τα πυκνά μαλλιά. Τι έχεις ρε Διαμαντή; Γιατί είσαι έτσι σκεπτικός;
- Τι θες να' χω; Είπε εκείνος. Δεν τα μάθατε;
- Τι να μάθουμε;
- Να. Με την καινούργια την αρρώστια.
- Ε, τι; Φοβάσαι μην κολλήσεις;
- Όλα ψέματα. Θέλουν να μας βάλλουν τζιπάκια στα κεφάλια μας και να μας ελέγχουν.
- Τσιπάκια, πετάχτηκα αυθόρμητα να διορθώσω.
- Ε τζιπάκια. Αυτό λέω κι εγώ.
- Σιγά μην έχουν και ρόδες, ακούστηκε κάποιος από ένα άλλο τραπέζι.
- Αφού μας ψέκασαν καλά-καλά τα προηγούμενα χρόνια, συνέχισε ο Διαμαντής, τώρα μας έριξαν κι αυτόν τον ιό για να μας βάλουν τα τζιπάκια και να μην αντιδρούμε καθόλου από δω και πέρα. Δεν είδατε με το ψέκασμα που τα προηγούμενα χρόνια μας φόρτωσαν με μνημόνια;
- Ωραία είναι αυτή η δικαιολογία Διαμαντή, ακούστηκε ο Σταμάτης. Γι' αυτό και δεν κουνήθηκες από το σπίτι σου ε;
- Πώς να κουνηθεί κάποιος άμα τον έχουν ψεκάσει μ' αυτά τα καινούργια χημικά;

- Ενώ όλα τα προηγούμενα χρόνια όλο στους δρόμους ήσουν και στις απεργίες. Πόσες φορές βρε ζουλάπι έκανες απεργία στη ζωή σου; Να σου πω εγώ. Καμία.

- Είχα οικογένεια να κοιτάξω Σταμάτη. Παιδιά να μεγαλώσω, να τα σπουδάσω, να τα τακτοποιήσω.

- Ενώ εμείς είχαμε απόπαιδα, ακούστηκε πάλι η φωνή από το διπλανό τραπέζι. Σε λίγο ο Σταμάτης σηκώθηκε από την καρέκλα. Φώναξε το Θωμά μέσα στο καφενείο και μετά βγήκε έξω. Πέρασε από μπροστά μου.

- Χρήστος είπαμε ε;

- Ναι, Χρήστος, του απάντησα.

- Πρέπει να φύγω τώρα. Ίσως ξανανταμώσουμε αν κάτσεις μέρες. Εμείς τα ψωμιά μας λίγο-πολύ τα φάγαμε. Φταίμε όμως γιατί δεν σας αφήνουμε κληρονομιά καλή. Εμείς παραλάβαμε αγώνες και σε σας αφήνουμε πολιτικούς συμβιβασμούς και «νομιμότητες».

Μας χαιρέτησε με μια κίνηση του χεριού του και έφυγε.

Βγήκε μετά κι ο Θωμάς από το μαγαζί.

- Ό,τι πήρατε είναι από το Σταμάτη. Κέρασε όλο το μαγαζί.

- Γιατί το έκανε; Ρωτάω το Θωμά.

- Σαν σήμερα, πριν δεκαπέντε χρόνια, σκοτώθηκε ο γιος του στα ορυχεία από φουρνέλο. Έναν τον είχε. Μονάκριβο. Είπαν πως η εταιρία δεν είχε βάλει υποστυλώματα πριν την έκρηξη όπως έπρεπε. Αυτός κι άλλα τρία παλικάρια χάθηκαν τσάμπα.

Έγινε τότε χαμός. Διαμαρτυρίες, απεργία, κανάλια τηλεοράσεις. Μπορεί να το θυμάσαι. Αποτέλεσμα μηδέν. Κανείς δεν τιμωρήθηκε. Σε ένα χρόνο έκλεισε το ορυχείο. Εκεί θα πάει τώρα. Κάθε χρόνο τέτοια μέρα πάει και κάθεσαι εκεί μέχρι το σούρουπο. Παίρνει δυο ποτήρια και λίγο τσίπουρο μαζί του και κάνει παρέα στο γιο του.

Βουβαμάρα έπεσε στο καφενείο.

Μετά από λίγο σηκώθηκα, τους χαιρέτησα και έφυγα με έναν κόμπο στο στήθος που δεν

έλεγε να φύγει και ένα δάκρυ στην άκρη του ματιού να προσπαθεί να υπερνικήσει τη βαρύτητα.

Μάτια όμως...